

ПОЧТА АЛОҚАСИ ХИЗМАТЛАРИДА АВТОМАТЛАШТИРИЛГАН МОБИЛ ДАСТУРИНИНГ АҲАМИЯТИ.

Холматова Гулжаҳон Илхомовна
Қибрай ПАТ бошлиғи
Ахмадбеков Ҳокимбек Хасан ўғли
ИИБ Академияси

Аннотация:

Мақолада Ўзбекистон почтаси томонидан почта жўнатмаларига ишлов бериш ва етказиб бериш жараёнида автоматлаштирилган мобил дастури тизимни ишлаб чиқишга алоҳида тўхталиб ўтган. Шунингдек почта жўнатмаларини манзилга етказиб беришда мўлжалланган ўз-ўзига хизмат кўрсатувчи автоматлаштирилган комплексларни жорий этишга оид таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилган. Муаллифлар мазкур масалалар юзасидан турли зиддиятларни бартараф этишда хорижий почта алоқаси корхоналарининг хизматларини ўрганиб аҳолига янги хизмат турларини тақдим этишга ўзининг фикрларини илмий асослаган.

Калит сўзлар: Жараёнларни автоматлаштириш, автоматлашган ахборот тизими, почта мобил дастури, почта хизматининг автоматлаштирилган тизими.

I. Кириш

Ўзбекистон Республикаси почта алоқасида, почта жўнатмаларини қабул қилиш, ишлов бериш ҳамда даврий нашрларни етказиб беришда бир-бири билан ўзаро узлуксиз боғланган почта алоқаси объектлари ва почта йўналишларини ўз ичига олади. Почта алоқаси корхоналарида ишчи ходимлар фаолият юритиб, улар томонидан ҳар куни минглаб хат-хабарлар, пул ўтказмалари, посилкаларга ишлов берилади ҳамда миллионлаб обуначиларга газета ва журналлар етказилиб берилади. Шунингдек, коммунал хизматлар учун тўловларни қабул қилиш, телефон тўлови, суғурта полислари, лотерея билетларини сотиш, электрон почта ва интернет хизматлари кўрсатилади. Ўзбекистон почтаси Ўзбекистон Республикаси миллий оператори ҳисобланиб, арзон нархларда дунёнинг барча мамлакатлари билан почта жўнатмалари алмашувини амалга оширади ва Республиканинг Умумжаҳон почта иттифоқи олдидаги мажбуриятларини бажаради.[1]

II. Тадқиқотнинг Объектлари Ва Усуллари

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев 2020 йилнинг 5 октябрь куни миллий почта тизимини ислоҳ қилиш масалалари бўйича йиғилиш ўтказиб, ушбу йиғилишда почта тизимини хат, жўнатма ва товарлар етказиб бериш, банк, молия ва давлат хизматлари кўрсатишга ихтисослаштириш орқали соҳа барқарорлигини таъминлаш муҳим масала ҳисобланишини айтиб ўтдилар.[2]

Ўзбекистон почтаси тизимини автоматлаштириш, замонавий технологиялардан фойдаланган ҳолда почта хизматида янги автоматлаштирилган мобил дастурини яратиш ва мижозларга тақдим этиш зарур ҳисобланади. Мақсадимиз почта хизматидаги хизмат турларини ихчамлаштириш, масофадан мулоқат қилишдан иборат. Почта хизматлари автоматлаштирилган мобил хизмати орқали, почта хизматидаги мавжуд хизмат турларини ривожлантириш ва янги хизмат турини яратиш ҳамда мижозларга тақдим этишдан иборат. Ўзбекистон почтаси автоматлаштирилган мобил дастурни жорий этиш орқали, янги ноананавий ва қўшимча хизмат турларини яратиш ва ривожлантириш имконини беради.

Умумжаҳон почта иттифоқининг 25-конгрессида барча аъзо-мамлакатлар учун қизиқиш пайдо қилган ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда, почта тармоғини модернизациялаш ва электрон хизматларини ривожлантириш соҳасидаги почта стратегияси ишлаб чиқилди.[3] Ушбу стратегия доирасида дастур қабул қилинди, унда қуйидаги асосий мақсадлар белгиланди: почта тармоқларининг ривожланишини тезлаштириш мақсадида ахборот-коммуникация

технологияларидан фойдаланишни рағбатлантириш; ахборот жамиятидаги почта секторининг вазифасини тушунтириш; почта маҳсулотлари ва хизматларини модернизациялаш ва диверсификациялаш; технологик ўзгаришларга мослашган юқори сифатли қиммат бўлмаган, техник илғор, универсал почта хизмати тақдим этилишини рағбатлантириш; янги технологиялардан фойдаланиш воситасида бозор ўсишини рағбатлантириш; универсал почта хизматидан фойдаланиш осонлаштириш. Дастурий мақсадларнинг ҳар бирига нисбатан фаолият кўрсаткичлари белгиланди, улардан аъзо-мамлакатлар томонидан асосий мақсадлар бажарилиши даражасини баҳолаш учун фойдаланилади. Почта алоқасида ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантиришга кўмак бериш бўйича дастур мақсадларини амалга ошириш, биринчи навбатда, қуйидагиларга қаратилиши керак. Янги ахборот-коммуникация технологиялари фарқланадиган тезлик ва қулайлик ҳисобига почта алоқасининг анъанавий хизматлари сифатини оширишга ёрдам бериш. Иккинчи томондан, почта жўнатмалари ўтишини кузатиш тизимларининг, шунингдек Умумжаҳон почта иттифоқи кўзда тутган хизматлар сифати мониторинги тизимларининг тузилиши ахборот инфратузилмаси мавжуд бўлмаса ва ахборот-коммуникация технологияларини қўлламасдан мумкин эмас; иқтисодий ривожланиш ва почта секторининг иқтисодий мослашиши мақсадида янги муқобил электрон хизматларининг ривожланишига ёрдам беради.

III. Тадқиқот Натижа Ва Мунозаралари.

Почта алоқасида электрон хизматларини ривожлантириш мақсадида истеъмолчиларга самарали, ишончли ва рентабел электрон маҳсулотлар ҳамда хизматларини тақдим этишда почта хизматларига ёрдам кўрсатиш учун Умумжаҳон почта иттифоқининг «Электрон маҳсулотлар ва хизматлар» гуруҳи томонидан стратегияси жорий этиш мақсадга мувофиқ. Почта хизматида янги технологиялардан фойдаланиш, почта хизмати жараёнларини автоматлаштирилган орқали хизмат сифатини ошириш имконини беради.

Почта алоқасида ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш ҳамда ривожлантириш бўйича давлат дастурини ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш мақсадга мувофиқ. Ривожланган давлатлар тажрибаси бунга мисол бўла олади. Барча соҳаларда интернет шиддат билан кириб келаётган ушбу кунда, мамлакатимиздаги почта алоқасини автоматлаштириш ҳамда аҳолига мобил хизмат турларини очиш ва ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш мақсадга мувофиқ. Почта алоқасида автоматлаштирилган мобил дастури жорий қилиш орқали почта хизматлари сифатини, тезлигини ошириш мумкин. Автоматлаштирилган почта мобил дастури «Почта хизматининг автоматлаштирилган тизими»[4] почта алоқаси хизматларини ривожлантириш имконини беради. «Почта хизматининг автоматлаштирилган тизими» 1 расмда келтирилган.

1-расм

Хорижий давлатлар аҳолига кўрсатилаётган почта хизматларини модернизация қилишди. Ўзбекистон почта алоқа тизимини тубдан модернизация қилиш ва янги хизмат турларини тақдим этиш, хорижий давлатлар почта хизматини ривожлантириш ва унинг иш фаолиятини такомиллаштириш ҳамда мавжуд технологияларни амалда қўллаш лозим.

Ўзбекистон почтаси аҳолига янги мобил хизматини тақдим этиш орқали мижозларга сифатли, қулай янги хизмат турларини тақдим этиш имконини беради.

Iv. Хулоса

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоизки, почта алоқа мобил дастур орқали мижозларга почта хизматининг янги хизмат турларини тақдим этиш ва замонавийлаштириш имконини беради. Шунингдек келгусида почта алоқасини ривожлантириш мавжуд хизмат турлари хар бир аҳоли хонадонига кириб бориш имконини беради. Почта алоқаси хизматларини ривожлантириш: *биринчидан* хизмат турларини хусусан курерлик жўнатмаларин етказиб бериш ва топшириш, *иккинчидан* почта хизмати соҳасидаги мавжуд хизмат турларини такомиллаштириш ҳамда сифатини ошириш почта алоқа мобил дастурининг муҳим мақсади ҳисобланади.

Адабиётлар

1. Ахмадбеков Х.Х. Ўзбекистонда почта жўнатмаларига ишлов бериш тизимини автоматлаштириш. Proceedings of Global Technovation 2th International Multidisciplinary Scientific Conference/ Hosted from London, U.K. December 28th 2020 – Б 120.
2. Ахмадбеков Х.Х. Ўзбекистонда почта жўнатмаларига ишлов бериш тизимини автоматлаштириш. Proceedings of Global Technovation 2th International Multidisciplinary Scientific Conference/ Hosted from London, U.K. December 28th 2020 – Б 120.
3. Шакаров Қ.А., Ахмадбеков Х.Х. The ways of enhancement in postal communication sphere Transactions of the international scientific conference “Perspectives for the development of information technologies ITRA 2015” Toshkent 2015 yil, 4-5 November. – Б 389 .
4. Назарова Г.Н., Ахмадбеков Х.Х. Баҳодиров Ж.О., Шухратов М.Ш. «Почта хизматининг автоматлаштирилган тизими» Электрон ҳисоблаш машиналари учун яратилган дастурнинг расмий рўйхатдан ўтказилганлиги тўғрисида гувоҳнома № DGU 05067 DGU 2018 0031. 23.01.2018.